CG Board Class 10 Sanskrit Book Solutions

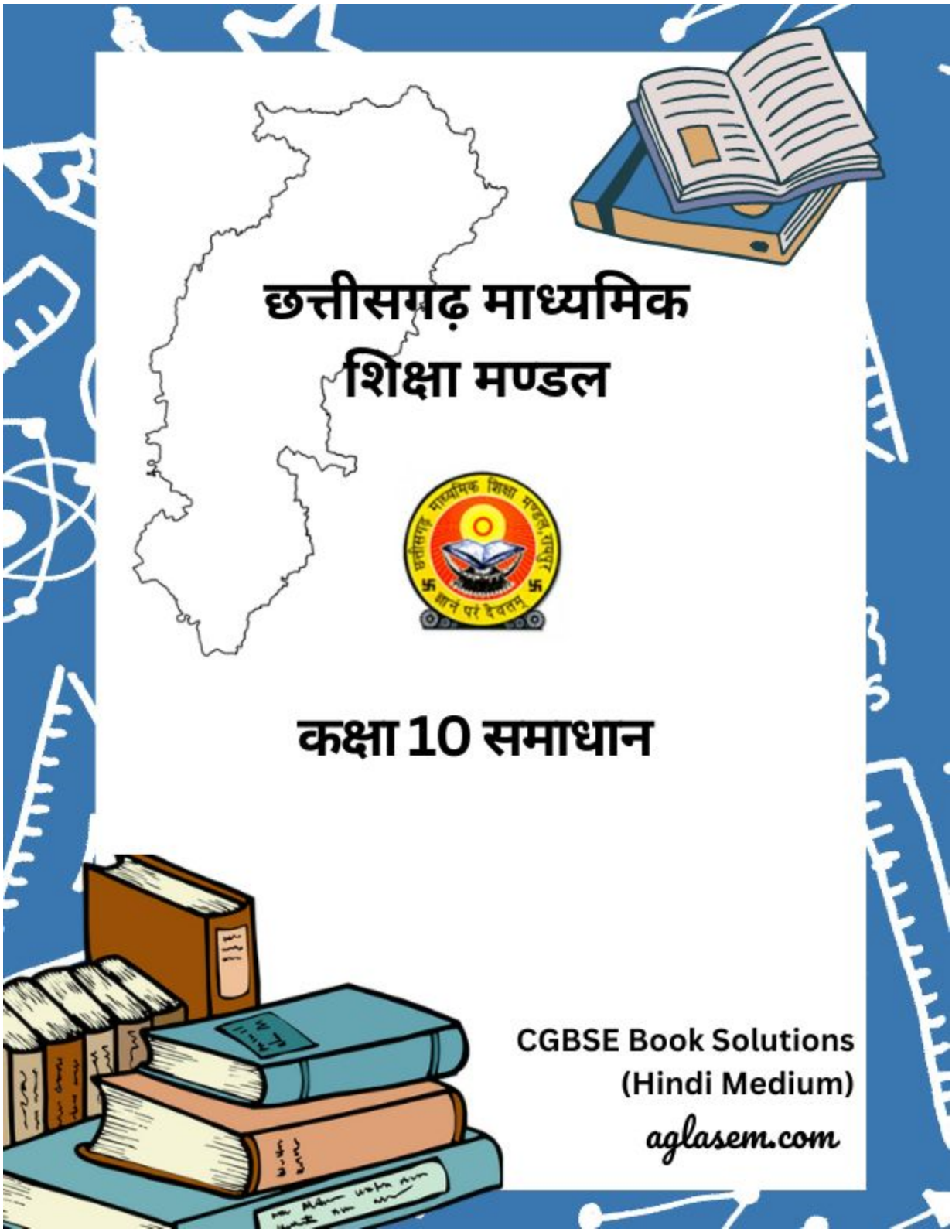

CG Board Class 10 Sanskrit Solutions
Chapter 8
स्वामी आत्मानन्दः

अभ्यास:-

Page no. - 45
प्रश्न 1. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत -

Page no. - 45
1. आत्मानन्दस्य पितुः नाम किम्?
उत्तर - आत्मा नन्दस्य पितु: नाम धनीराम: आसीत्।

Page no. - 45
2. आत्मानन्दस्य जन्म कदा अभवत्?
उत्तर - आत्मानन्दस्य जन्म ०६ अक्टूबर १९२९ तमे वर्षे अभवत्।

Page no. - 45
3. आत्मानन्दस्य बाल्यकालस्य नाम किम् आसीत् ।
उत्तर- आत्मानन्दस्य बाल्यकालस्य नाम तुलेन्द्र : आसीत्।

Page no. - 45
4. रामकृष्णमिशन आश्रमः कुत्र संस्थापितः ?
उत्तर- रामकृष्ण मिशन आश्रम : बस्तरवन प्रान्तरे नारायणपुरे अबुझमाड़ क्षेत्रे स्थापितः।

Page no. - 45
5. आत्मानन्देन लिखितग्रन्थस्य नाम किम्?
उत्तर- आत्मानन्देन लिखित ग्रन्थस्य नाम गीतातत्वचिंतम् अस्ति।

Page no. - 45
6. स्वामीविवेकानन्दः रायपुरे कति वर्ष व्यतीतवान्?
उत्तर- स्वामी विवेकानन्दः रायपुरे द्विवर्षं व्यतीतवान्।

Page no. - 45

docs.aglasem.com
aglasem.com

प्रश्न 2. अधोलिखितानां वाक्यानां हिन्दी भाषया अनुवादं कुरुत -

1. मातुः नाम भाग्यवती आसीत्।
उत्तर- माता का नाम भाग्यवती था।

Page no. - 45
2. न त्वहं कामये राज्यम् ।
उत्तर- न तो मैं राज्य की कामना करता हूँ।

Page no. - 45
3. अत्र सेवाकेन्द्राणि सञ्चालितानि।
उत्तर- यहाँ सेवा केंद्र सञ्चालित हैं।

Page no. - 45
4. इदं नगरं परिपूतमभवत् ।
उत्तर- यह नगर पवित्र हुआ।

Page no. - 45
5. सः देशे ख्यातिं लब्धवान्।
उत्तर- वे देश में प्रसिद्ध हुए ।

Page no. - 46
प्रश्न 3. अधोलिखितानां वाक्यानां संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत -

Page no. - 46
1. मैं स्वर्ग नहीं चाहता हूँ।
अनुवाद- अहं स्वर्गं कामये।

Page no. - 46
2. आत्मानन्द के पिता का नाम धनीराम था।
अनुवाद- आत्मानन्दस्य पितुः नाम धनीरामः आसीत्।

Page no. - 46
3. नारायणपुर बस्तर वन प्रांत में है।
अनुवाद- नारायणपुरः बस्तर वनप्रान्ते अस्ति।

Page no. - 46

docs.aglasem.com
aglasem.com

4. स्वामी आत्मानंद का संगठन कौशल अपूर्व था।
अनुवाद- स्वामी आत्मानन्दस्य संगठन कौशलम् अपूर्वम् आसीत् ।

5. उनके द्वारा जीवन समर्पण किया गया।
उत्तर- तेन जीवन समर्पणं कृतम् |

Page no. - 46
प्रश्न 4. रिक्तस्थानानि पूरयत -
1. आत्मानन्दस्य ..... सर्वत्र प्रशंसितम् आसीत्।
2. .....तमे वर्षे आत्मानन्दः ब्रह्मलीनः अभवत् । 27
3. रायपुरे विवेकानंद - विद्यापीठं ..... । स्थापितम् .
4. ..... नेतृत्वं प्रदत्तम ।
5. कैम्ब्रिज विश्वविद्यालय ..... फेलोशिप प्राप्तवानसौ ।
उत्तर- (1) ध्येयवाक्यं, (2) २६ अगस्त १९८९, (3) स्थापितम्, (4) निखिलात्मानन्देन अपूर्वं, (5) रेंगलर

Page no. - 46
प्रश्न 5. अधोलिखितानां पदानां मूलशब्द-विभक्ति-लिङ्गानि लिखत -
पदम् मुल्शब्दः विभक्तिः लिङ्गम्
यथा - समाजे समाज सप्तमी पुल्लिङ्ग
1. भक्तस्य भक्त षष्ठी पुल्लिङ्ग
2. भाग्यावत्या: भाग्यवती पंचमी / षष्ठी स्त्रीलिंग
3. इच्छया इच्छा तृतीया स्त्रीलिंग
4. प्रान्तरे प्रान्तर सप्तमी पुल्लिङ्ग
5. वर्धायाम् वर्धा सप्तमी स्त्रीलिंग

Page no. - 46
प्रश्न 6. अधोलिखितानां पदानां धातुलकारपुरुषवचनानि लिखत-
पदम् धातुः लकारः पुरुषः वचनम्
यथा - आसीत् अस् लङ्ग प्रथम एक
1. वर्तते वृत लट् लकार: प्रथम एकवचन
2. सन्ति अस् लट् लकार: प्रथम बहुवचन
3. कुर्वन्ति कृ लट् लकार: प्रथम बहुवचन
4. अगच्छत् गम् लङ् लकार प्रथम एकवचन
5. कथयन्ति कथ् लट् लकार: प्रथम बहुवचन

Page no. - 46

docs.aglasem.com
aglasem.com

प्रश्न 7. अधोलिखितानां अव्ययानां वाक्यप्रयोग कुरुत -
1. सर्वत्र 2. च 3. इदम् 4. सम्प्रति 5. सह
1. सर्वत्र→ ईश्वर : सर्वत्र अस्ति।
2. च→ राम: मोहन : च क्रीडत : ।
3. इदम् → इदम् वनम् अस्ति ।
4. सम्प्रति → अहं सम्प्रति गृहंगच्छामि ।
5. सह → सीता रामेण सह वनं गच्छति ।

Page no. - 46
प्रश्न 8. पाठे निहितान् प्रत्ययान् चित्वा वाक्ये प्रयोगं कुरुत -
उत्तर- पाठ में आए प्रत्यय -
क्त - छात्रेण पाठ: पठित: ।
तुमुन - अंह पठितुं विद्यालयं गच्छामि ।
ल्यप् - रामः राज्यं परित्यज्य वनम् अगच्छत् ।
क्तवतु - आत्मानन्द: मौखिक परीक्षां व्यक्तवान् ।

aglasem

docs.aglasem.com

aglasem.com